

АНАЛІЗ РЕФОРМ У СФЕРІ ЛІЦЕНЗУВАННЯ БУДІВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ANALYSIS OF REFORMS IN THE FIELD OF CONSTRUCTION LICENSING

Загорельська Т.Ю.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри девелопменту нерухомості, обліку та маркетингу,
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

Свічкар Н.М.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри девелопменту нерухомості, обліку та маркетингу,
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

Дубівка В.В.

студентка,
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

Zahorelska Tetiana, Svichkar Nataliya, Dubivka Viktoriia
Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture

Статтю присвячено дослідженню питань ліцензування будівельної діяльності та напрямам його державного регулювання. Дослідження показало, що будівництво об'єктів, які належать до об'єктів: середнього класу наслідків – СС2 та значного класу наслідків – СС3 вимагало отримання ліцензій. У роботі визначено законодавчі акти, які започаткували ліцензування господарської діяльності. Перелічені нормативно-правові акти, які регулювали видачу дозвільних документів на здійснення будівельної діяльності. Зокрема, перелічені інші роботи, які відносяться до будівельних, що потрапляли під ліцензування, серед яких, проектування, монтажні роботи, монтаж інженерних споруд, інжинірингова діяльність, зокрема централізоване водопостачання та централізоване водовідведення. З'ясовано процедуру спрощення дозвільної системи у будівництві та перехід до сертифікації відповідальних виконавців. Виокремлено трансформацію органів ліцензування у будівництві. В статті розглянуто перехід від ліцензування до декларування провадження господарської діяльності в умовах військового стану.

Ключові слова: ліцензування, будівельна діяльність, ліцензія, державне регулювання, господарська діяльність.

The article is devoted to the study of the issues of construction licensing activities and directions of its government regulation. The study showed that the construction of objects belonging to objects of: medium class of consequences – SS2 and significant class of consequences – SS3 required obtaining licenses. The work defines the legislative acts that initiated the licensing of economic activity. The normative and legal acts that regulated the issuance of permits for construction activities are listed. Among the normative legal acts that regulated the issuance of permits for construction activities were: Law of Ukraine "On Regulation of Town Planning Activities" dated February 17, 2011 № 3038-VI (current), Law of Ukraine "On architectural activity" dated 05.20.1999 № 687-XIV, Licensing conditions for carrying out business activities in construction related to the creation of architectural objects, approved by the order of the Ministry of Regional Construction dated January 27, 2009 № 47, The procedure for licensing business activities related to the creation of architectural objects, approved by the Resolution of the CMU of December 5, 2007 № 1396, Some issues of licensing of the construction of objects, which according to the class of consequences (responsibilities) belong to objects with medium and significant consequences, approved by the resolution of the CMU dated March 30, 2016 № 256 (expired), DSTU 8855:2019 Buildings and structures. Determination of the class of consequences (responsibilities), etc. In particular, other works related to construction that fell under licensing are listed, including design, installation work, installation of engineering structures, engineering activities, in particular, centralized water supply and centralized drainage. The procedure for simplifying the permit system in construction and the transition to the certification of responsible executors has been clarified. The transformation of licensing entities in construction is singled out. The article examines the transition from licensing to the declaration of economic activity under martial law.

Keywords: licensing, construction activity, license, government regulation, economic activity.

Постановка проблеми. Невизначеності, викликані постійними змінами в дозвільному законодавстві при здійсненні будівельних робіт, призвели до блокування діяльності багатьох підприємств будівельної галузі, обмеження входу нових підрядників на ринок. Особливості будівельної діяльності, пов'язані з будівництвом об'єктів, що належать до об'єктів: середнього класу наслідків – СС2 та значного класу наслідків – СС3 вимагало отримання ліцензій. Клас наслідків (відповідальності) при будівництві об'єктів введени п. 5 ст. 32 Закону № 3038 «Про регулювання містобудівної діяльності», згідно якого «це характеристика рівня можливої небезпеки для здоров'я і життя людей, які постійно або періодично перебуватимуть на об'єкті або які знаходяться зовні такого об'єкта, матеріальних збитків чи соціальних втрат, пов'язаних із припиненням експлуатації або з втратою цілісності об'єкта» [1]. До таких об'єктів з середнім і значним ризиком зокрема відносяться готелі, житлові багатоповерхові будинки, торговельні центри, газопроводи, заправні станції та інші об'єкти.

Додамо, що під ліцензування потрапляли не тільки саме будівництво таких об'єктів, але й інші роботи, які відносяться до будівельних: проектування, монтажні роботи, монтаж інженерних споруд, інжинірингова діяльність, зокрема централізоване водопостачання та централізоване водовідведення. Перелік таких робіт визначався Постановою Кабінету Міністрів України від 30 березня 2016 р. № 256, яка втратила чинність з 18.03.2020 р. [2].

У цьому контексті особливої актуальності набувають питання врегулювання процедури отримання права на здійснення певних видів будівельної діяльності, зокрема, на підставі ліцензій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням ліцензування будівельної діяльності та її підвидів присвячується достатня увага різних бухгалтерів-експертів, таких як Віктор Оніщенко, Віталій Смердов, правознавців Костянтина Сілкина, Вікторії Котович, Оксани Еленіч, Анастасії Луук тощо.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Особливої уваги заслуговує дослідження наслідків скасування ліцензування будівельної діяльності в умовах існування інших нормативних актів, які вимагають регулювання ліцензійних умов на будівельному ринку, а тому потребує додаткового дослідження.

Метою статті є аналіз нормативно-правової бази здійснення ліцензування будівельної галузі та окреслення основних напрямів його реформування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ліцензування будівельної діяльності відбувалося протягом багатьох років. У ст. 1 Угоди про взаємне визнання ліцензій на провадження будівельної діяльності, які видаються ліцензійними органами держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав від 27 березня 1997 р. [3], будівельна діяльність визначається як окремі види проектних

та будівельно-монтажних робіт, інженерних вишукувань для будівництва, виробництво будівельних матеріалів, виробів та конструкцій, надання інжинірингових та інших робіт і послуг, для здійснення яких на території Сторони потрібно одержання ліцензії. В цій статті є визначення ліцензії (державною ліцензії) як спеціального дозволу (документу), що видається вповноваженим державним органом Сторони, який надає право його власнику здійснювати на території Сторони певний вид будівельної діяльності протягом установленого терміну. Встановлюється строк дії та розмір плати за її видачу.

Законодавчим актом, що започаткував процес створення єдиної системи ліцензування господарської діяльності, став Закон України від 1 червня 2000 року № 1775-III «Про ліцензування певних видів господарської діяльності», який визначив види господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, порядок їх ліцензування, встановив державний контроль у цій сфері та передбачив відповідальність суб'єктів господарювання та органів ліцензування за порушення законодавства у сфері ліцензування [4].

Так, починаючи з 2000 року, відповідно до вищезгаданого Закону України, серед видів господарської діяльності, що підлягали ліцензуванню, була будівельна діяльність.

Серед нормативно правових актів, що регулювали видачу дозвільних документів на проведення будівельної діяльності стали:

– Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02.2011 р. № 3038-VI (чинний) [1];

– Закон України «Про архітектурну діяльність» від 20.05.1999 р. № 687-XIV [5];

– Ліцензійні умови провадження господарської діяльності в будівництві, пов'язаної зі створенням об'єктів архітектури, затверджені наказом Мінрегіонбуду від 27.01.2009 р. № 47 [6];

– Порядок ліцензування господарської діяльності, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури, затверджений постановою КМУ від 05.12.2007 р. № 1396 [7];

– Деякі питання ліцензування будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми та значними наслідками, затверджений постановою КМУ від 30 березня 2016 р. № 256 (втратила чинність) [2];

– ДСТУ 8855:2019 Будівлі та споруди. Визначення класу наслідків (відповідальності) тощо [8].

Разом з тим, що дозвільна система впровадила відповідальність будівельників на об'єктах підвищеної небезпеки та контроль за дотриманням законодавства, вона обмежила доступ до цього ринку багатьох гравців. Згодом, замість Закону «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» [4], було прийнято Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» № 222-VIII від 03.03.2015 р.

внаслідок проведення значних змін до законодавства та впровадження політики дерегулювання господарської діяльності [9]. Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» було впроваджено Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015 [10], яка визначала дерегуляцію та розвиток підприємництва одними з пріоритетних напрямків державної політики. Слід зауважити, що починаючи з 2017 року і до 2020 року всі діючі ліцензії трансформувались в безстрокові, якщо подавалась відповідна заява ліцензіата.

Для того, щоб спростити дозвільну систему в будівництві Урядом було прийнято ряд законодавчих ініціатив, спрямованих на скорочення нормативних документів, які регулювали видачу ліцензій зі створення об'єктів із середніми (СС2) і значними (СС3) наслідками та переходу до сертифікації відповідальних виконавців.

13 березня 2020 року Кабінет Міністрів України ухвалив постанову № 219 «Про оптимізацію органів державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду» [11], яка скасувала нормативні акти, що регулювали питання ліцензування у сфері будівництва:

– постанову Кабінету Міністрів України «Про ліцензування господарської діяльності, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури» від 05.12.2007 р. № 1396 [7];

– постанову Кабінету Міністрів України «Деякі питання ліцензування будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми та значними наслідками» від 30.03.2016 р. № 256 [2].

Крім того цією Постановою було внесено зміни до Постанови Кабінету Міністрів України від 05.08.2015 № 609 «Про затвердження переліку органів ліцензування та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України» [12], згідно з якою Державну архітектурно-будівельну інспекцію України було виключено із переліку органів ліцензування, скасовано перелік робіт, які потребували видачі ліцензії, а також порядок й умови ліцензування в будівництві.

Схематично це відображено на рис. 1.

Ці зміни призвели до неможливості видачі нових ліцензій та внесення змін до вже виданих, що обмежило вхід на ринок нових будівельників. До речі, слід наголосити, що ліцензії були потрібні не тільки підрядникам та субпідрядникам, але й генпідрядникам у разі коли вони зайняті будівництвом об'єкта архітектури, який за складністю архітектурно-будівельного рішення та (або) інженерного обладнання належить до IV і V категорії складності згідно Переліку робіт провадження господарської діяльності у будівництві, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури, затверджений наказом Мінрегіонбуду від 27.01.2009 р. № 47 (у редакції наказу від 06.10.2010 р. № 392) [6].

В той же час потрібно пам'ятати, що продовжує діяти Закон України «Про ліцензування

видів господарської діяльності», який відносить будівельну діяльність до переліку видів господарської діяльності, яка потребує ліцензування [9]. Вимоги щодо отримання ліцензій прописано і у Законі України «Про регулювання містобудівної діяльності». Закон України «Про архітектурну діяльність» передбачає ліцензування суб'єктів господарювання, які виконують будівництво [5]. Цей перелік можна продовжити, згадуючи інші численні нормативні акти. Все це створює певну правову колізію, яку потрібно вирішувати.

Незважаючи на ліквідацію такого органу як Державна архітектурно-будівельна інспекція (ДАБІ), питання здійснення архітектурно-будівельного контролю залишалися невирішеними. Тому, для вирішення цього питання було відновлено дію постанови № 553 «Про порядок здійснення державного архітектурно-будівельного контролю» [13] наступною постановою № 1339 від 16 грудня 2020 р. [14], яка дозволила органам місцевого самоврядування знову здійснювати архітектурно-будівельний контроль і надала можливість протидіяти потенційним порушенням у будівництві.

Практично одночасно, 23 грудня 2020 р. вийшла постанова Кабінету Міністрів України № 1340 «Деякі питання функціонування органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду» [15], яка передбачала ліквідацію Державної інспекції містобудування і Державної сервісної служби містобудування та створення Державна інспекція архітектури та містобудування України (ДІАМ), як центрального органу виконавчої влади, що буде здійснюватиме архітектурно-будівельний контроль і нагляд у сфері містобудування без дозвільно-реєстраційних функцій (рис. 2).

Постановою Кабінету Міністрів № 303 від 29 березня 2021 року [16] внесено зміни до деяких постанов уряду про вдосконалення діяльності органів державного архітектурно-будівельного контролю й нагляду та подовжено повноваження і функції Державної архітектурно-будівельної інспекції (ДАБІ) до завершення створення Державної інспекції архітектури та містобудування (ДІАМ). Схематично трансформацію центральних органів виконавчої влади, які реалізують державну політику з питань державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду зображено на рис. 3.

Після скасування урядом підзаконних нормативно-правових актів, які регулювали процес ліцензування у будівельній сфері, нових на заміну їм не ухвалили. Тобто, починаючи з 18 березня 2020 року нові ліцензії не видаються, а на зміну їм виходять сертифіковані виконавці окремих видів робіт, сертифікація яких не є новою. Питання професійної атестації виконавців робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури зазначаються Законом України від 20.05.1999 р. № 687 «Про архітектурну діяльність» [5] та регламентується Постановою Кабінету Міністрів

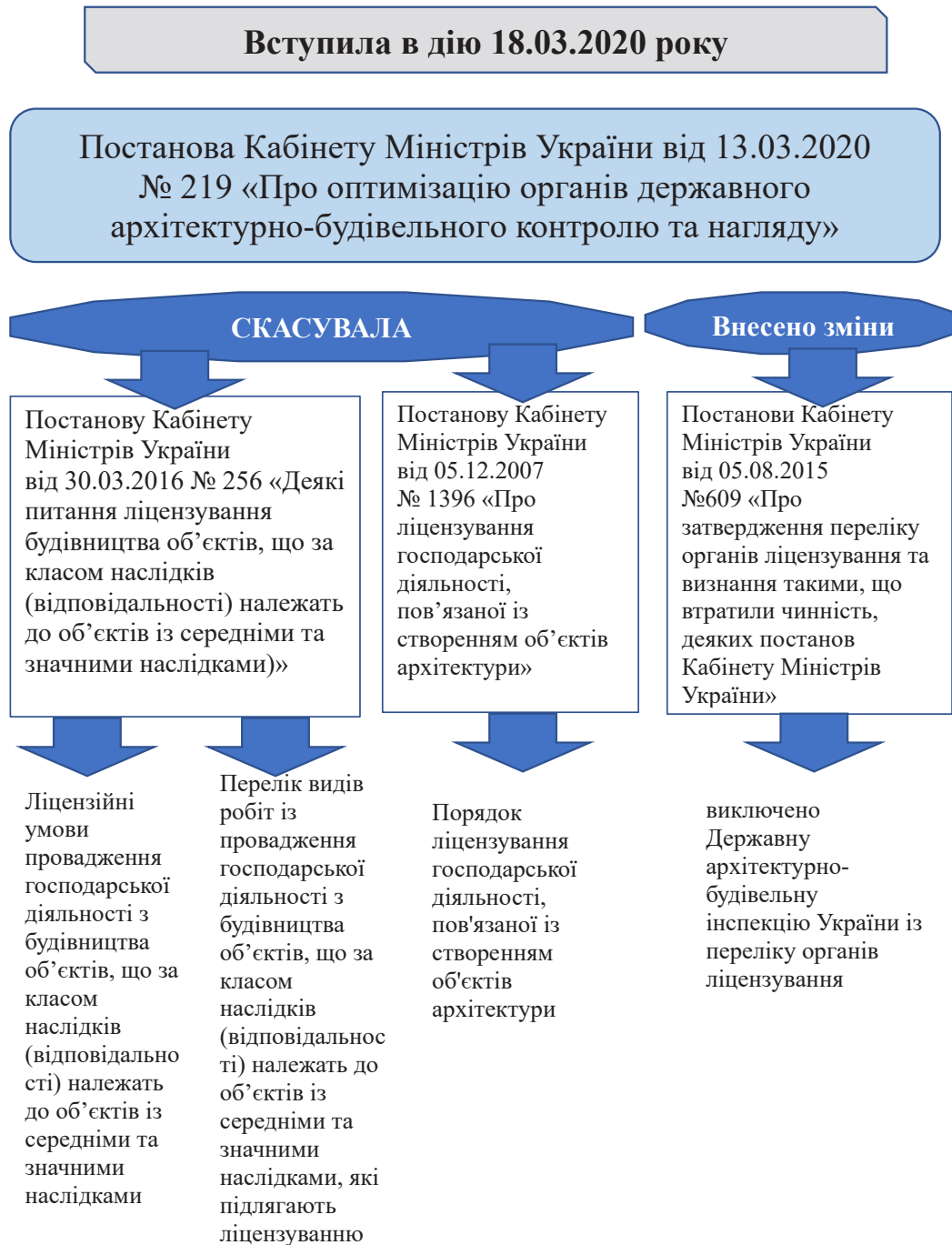

Рис. 1. Вплив Постанови № 219 на інші нормативні акти

Джерело: побудовано авторами на основі [2; 7; 11; 12]

України від 23.05.2011 № 554 [17] «Деякі питання професійної атестації виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури». Проте між ними існує суттєва різниця: ліцензія – видавалася на суб'єкт господарювання – підприємство, яке мало відповідати певним вимогам; сертифікат – видається на конкретну фізичну особу, яка несе персональну відповідальність за якість виконаної роботи. Схематично основні тези зображено на рис. 4.

До того ж, Постановою Кабінету Міністрів України від 23 червня 2021 р. № 651 [18] внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 23 травня 2011 р. № 554 «Деякі питання професійної атестації відповідальних виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури» [17]. Цією Постановою зазначено, що виконавці, які отримали кваліфікаційний сертифікат до 1 січня 2016 р. або виконували на законних

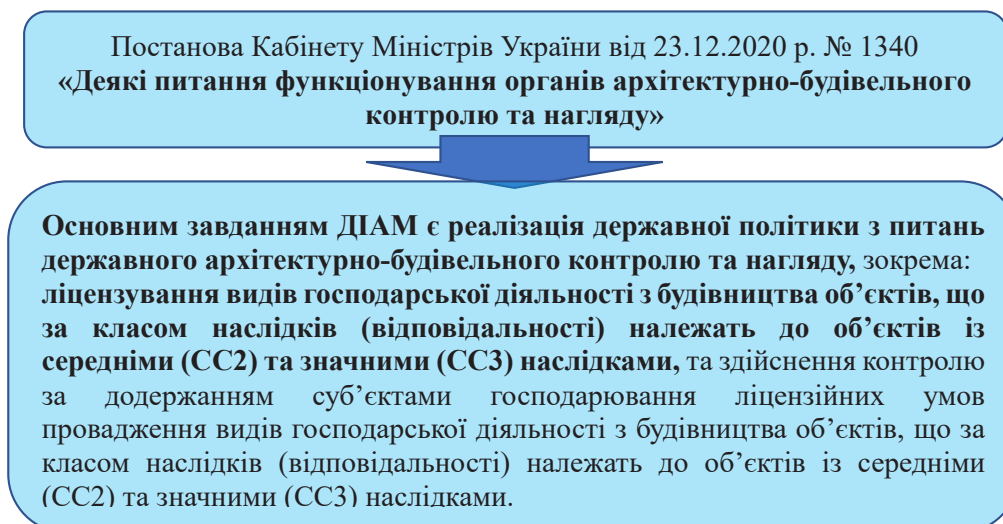

Рис. 2. Основні завдання ДІАМ

Джерело: побудовано авторами на основі [15]

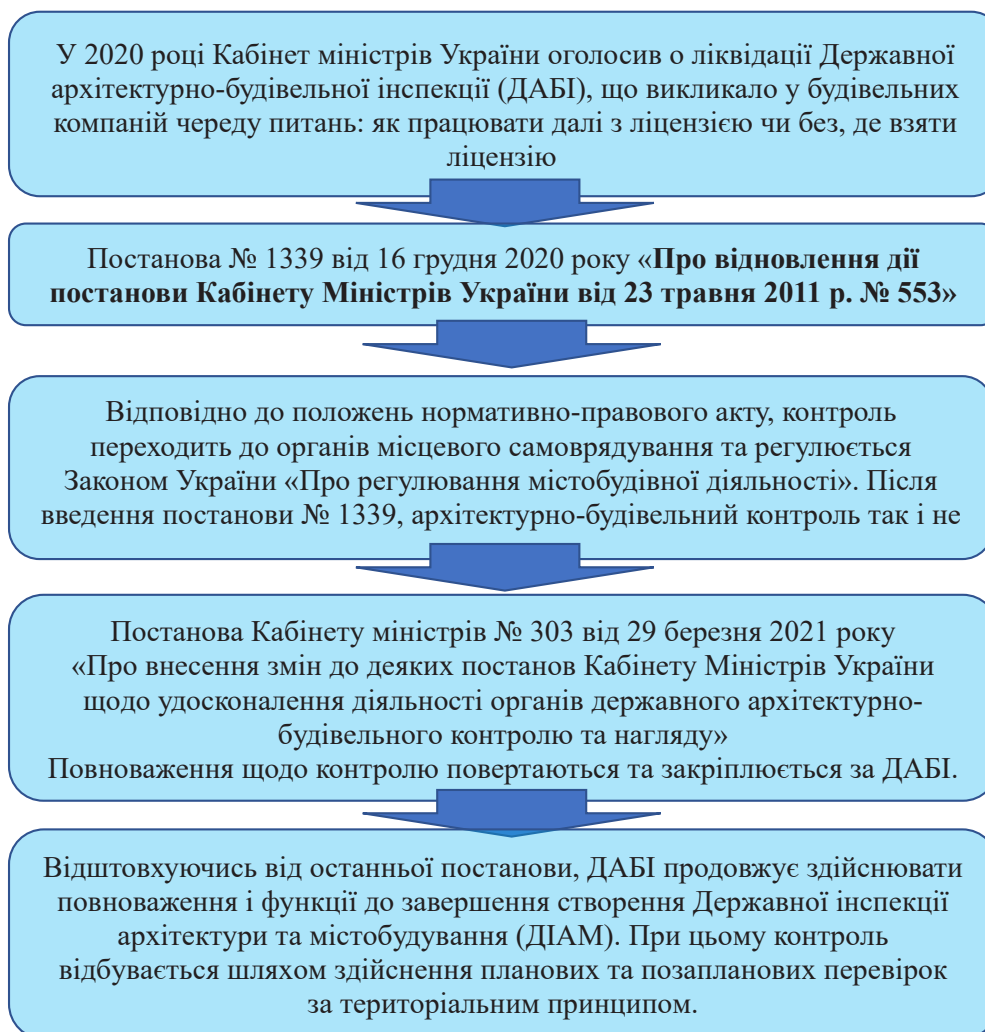

Рис. 3. Трансформація центральних органів виконавчої влади, які реалізують державну політику з питань державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду

Джерело: побудовано авторами на основі [13; 16]

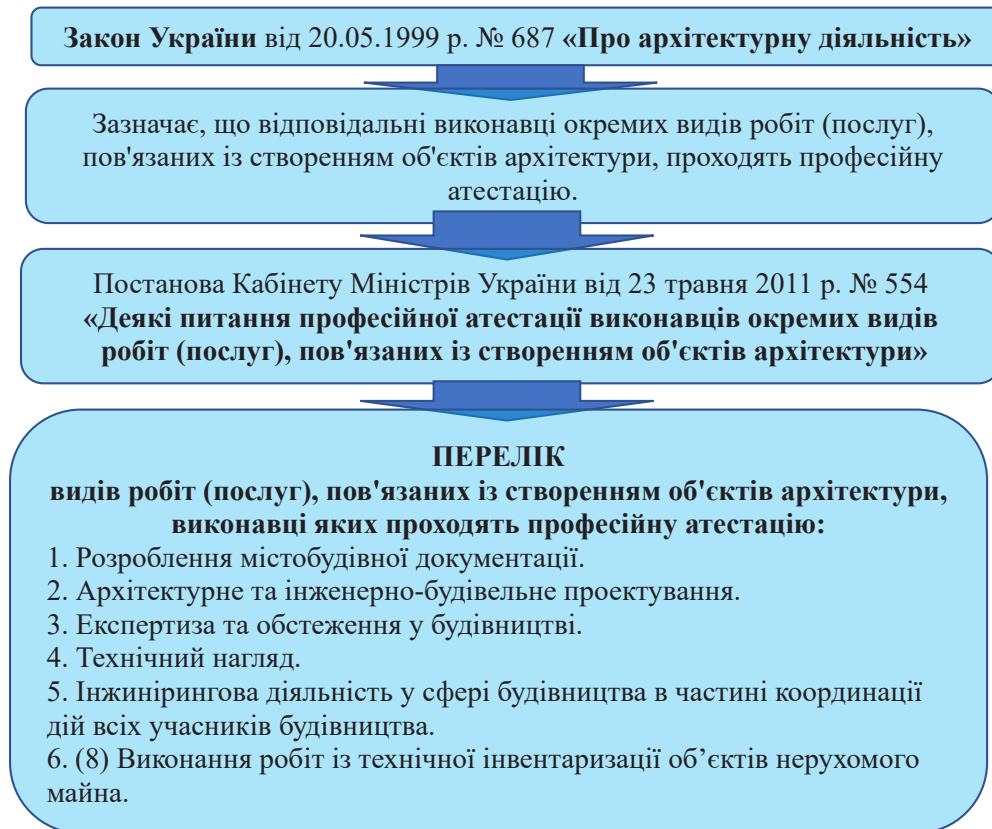

Рис. 4. Законодавчі акти, які стосуються професійної атестації виконавців окремих видів робіт

Джерело: побудовано авторами на основі [5; 17]

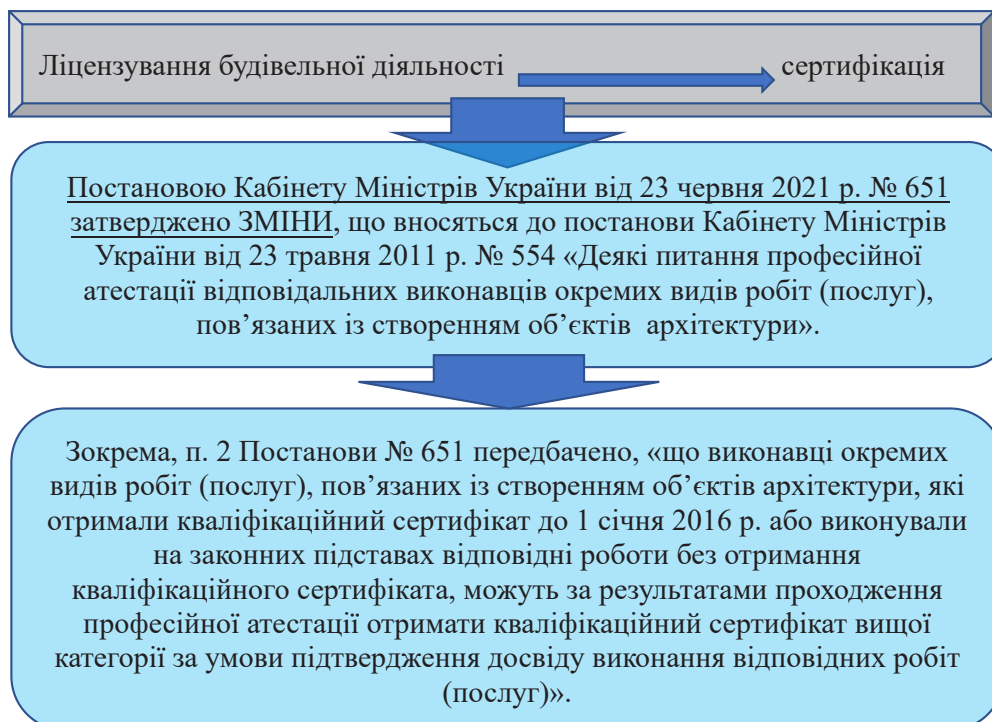

Рис. 5. Головні зміни відповідно до Постанови № 651

Джерело: побудовано авторами на основі [17; 18]

підставах відповідні роботи без отримання кваліфікаційного сертифіката, можуть за результатами проходження професійної атестації отримати кваліфікаційний сертифікат вищої категорії за умови підтвердження досвіду виконання відповідних робіт (послуг), що схематично відображено на рис. 5.

На запитання щодо органів, які проводять професійну атестацію, відповідає ст. 17 Закону України від 20.05.1999 р. № 687 «Про архітектурну діяльність» згідно з якою: «Професійна атестація виконавців робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури, проводиться центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері архітектури [5]. Повноваження щодо проведення професійної атестації можуть бути делеговані саморегульним організаціям у сфері архітектурної діяльності. Саморегульна організація набуває делегованих їй повноважень/припиняє виконувати делеговані їй повноваження з дня внесення до Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва відомостей про рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері архітектури, про делегування таких повноважень/припинення виконання делегованих повноважень». До таких саморегульних організацій, на які покладаються повноваження, що раніше належали Мінрегіону України, відносяться: Всеукраїнська громадська організація «Гільдія проєктувальників у будівництві»; Всеукраїнська громадська організація «Асоціація експертів будівельної галузі»; Всеукраїнській громадській організації «Гільдія інженерів технічного нагляду за будівництвом об'єктів архітектури».

Після введення в Україні воєнного стану, Кабінетом Міністрів України було прийнято Постанову № 314 від 18.03.2022 із змінами, що внесені Постановою Кабміну № 535 від 03.05.2022 [19], згідно з якою, з'явилась можливість подавати декларацію про провадження господарської діяльності замість того, щоб отримувати ліцензію. Через таке рішення, доступ до будівництва об'єктів за класом наслідків СС2 та СС3 змогли отримати нові учасники будівельного ринку. Процедура подання декларації про провадження господарської діяльності відбувається через уповноважений орган – Мінекономіки або через портал «Дія» – в електронній формі, або

через центр надання адміністративних послуг – у паперовій формі. Така процедура є тимчасовою, діє у період воєнного стану та протягом трьох місяців з дня скасування.

Висновки. За результатами проведеного аналізу з'ясовано, що:

1) Порядок ліцензування у сфері будівництва регулювала Постанова КМУ від 30.03.2016 № 256 [2], яка втратила чинність 18.03.2020 завдяки Постанові КМУ від 13.03.2020 № 219 «Про оптимізацію органів державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду» [11], що призвело до скасування видачі ліцензій;

2) на зміну ліцензуванню будівельної діяльності виходять сертифіковані виконавці окремих видів робіт;

3) після запровадження воєнного стану скасовано необхідність отримання ліцензій на будівництво об'єктів, що за класом наслідків належать до СС2 та СС3 та замінено на подання суб'єктом господарювання декларації про провадження господарської діяльності, яка є суто декларативним методом, згідно Постанови № 314 від 18.03.2022 р. [19].

Після закінчення війни і протягом 3-х місяців після припинення воєнного стану суб'єкт господарювання повинен буде звернутися до ДІАМ і отримати ліцензію. Зворотній процес переходу від декларування до ліцензування будівництва вимагає відповідного забезпечення нормативно-правового регулювання, яке в останні роки формувалось хаотично, тлумачилось різними нормами права, що спричинило наявність правових колізій, суперечності нормативного регулювання процедури.

На наш погляд, з одного боку, регулюючий вплив держави на діяльність суб'єктів господарювання через ліцензування, не повинен стримувати зростання кількості будівельників, але з іншого боку, суровий нагляд і контроль за можливою небезпекою для здоров'я і життя людей, обсягом можливого економічного збитку, втраченою об'єктів культурної спадщини тощо, має відбуватися на достатньому рівні.

Процедура отримання ліцензії повинна відбуватися в умовах:

- прозорості за допомогою цифровізації;
- зниження корупційних ризиків під час надання адміністративних послуг;
- посилення контролю і нагляду.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text> (дата звернення: 20.07.2023).
2. Деякі питання ліцензування будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми та значними наслідками : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 березня 2016 р. № 256 (втратила чинність). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/256-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.07.2023).
3. Угода про взаємне визнання ліцензій на провадження будівельної діяльності, які видаються ліцензійними органами держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав» : Закон України від 05.03.1998 № 193/98-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_020#Text (дата звернення: 20.07.2023).

4. Про ліцензування певних видів господарської діяльності : Закон України від 1 червня 2000 року № 1775-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1775-14#Text> (втратив чинність) (дата звернення: 20.07.2023).
5. Про архітектурну діяльність : Закон України від 20.05.1999 р. № 687-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/687-14#Text> (дата звернення: 20.07.2023).
6. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності в будівництві, пов'язаної зі створенням об'єктів архітектури : Наказ Мінрегіонбуду від 27.01.2009 р. № 47 (втратив чинність). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0226-09#Text> (дата звернення: 20.07.2023).
7. Порядок ліцензування господарської діяльності, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури : Постанова КМУ від 05.12.2007 р. № 1396 (втратив чинність). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1396-2007-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.07.2023).
8. Національний стандарт України : ДСТУ 8855:2019 Будівлі та споруди. Визначення класу наслідків (відповідальності). URL: https://dbn.co.ua/load/normativy/dstu/8855_viznachennja_klasu_naslidkiv/5-1-0-1851 (дата звернення: 20.07.2023).
9. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text> (дата звернення: 20.07.2023).
10. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020 : Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text> (дата звернення: 20.07.2023).
11. Про оптимізацію органів державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду : Постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2020 р. № 219. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/219-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.07.2023).
12. Про затвердження переліку органів ліцензування та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2015 № 609. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/609-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.07.2023).
13. Про затвердження Порядку здійснення державного архітектурно-будівельного контролю : Постанова Кабінету Міністрів України від 23 травня 2011 р. № 553. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/553-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.07.2023).
14. Про відновлення дії постанови Кабінету Міністрів України від 23 травня 2011 р. № 553 : Постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1339. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1339-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.07.2023).
15. Про внесення змін до переліку товарів (у тому числі лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання), необхідних для виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, операції з ввезення яких на митну територію України та/або операції з постачання яких на митній території України звільняються від оподаткування податком на додану вартість та які звільняються від сплати ввізного мита : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2022 р. № 1340. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1340-2022-%D0%BF#Text> (втратив чинність). (дата звернення: 20.07.2023).
16. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо удосконалення діяльності органів державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду : Постанова Кабінету Міністрів від 29 березня 2021 р. № 303. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/303-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.07.2023).
17. Деякі питання професійної атестації виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2011 № 554. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/316344___743156 (дата звернення: 20.07.2023).
18. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 травня 2011 р. № 554: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 червня 2021 р. № 651. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/651-2021-%D0%BF#Text>
19. Деякі питання забезпечення провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану : Постанова від 18.03.2022 № 314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/314-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.07.2023).

REFERENCES:

1. Pro reguluvannya mistobudivnoyi diyalnosti: Zakon Ukrayini vid 17.02.2011 № 3038-VI. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text> (accessed 20 July 2023).
2. Deyaki pitannya licenzuvannya budivnictva obyektiv, sho za klasom naslidkiv (vidpovidalnosti) nalezhat do obyektiv iz serednimi ta znachnimi naslidkami: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayini vid 30 bereznya 2016 r. № 256. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/256-2016-%D0%BF#Text> (accessed 20 July 2023).
3. Uгода pro vzayemne viznannya licenzij na provadzhennya budivelnoyi diyalnosti, yaki vidayutsya licenzijnimi organami derzhav-uchasnic Spivdruzhnosti Nezalezhih Derzhav": Zakon Ukrayini vid 05.03.1998 № 193/98-VR. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_020#Text (accessed 20 July 2023).
4. Pro licenzuvannya pevnihih vidiv gospodarskoyi diyalnosti: Zakon Ukrayini vid 1 chervnya 2000 roku № 1775-III (vtratil chinnist). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1775-14#Text> (accessed 20 July 2023)

5. Pro arhitekturnu diyalnist: Zakon Ukrayini vid 20.05.99 r. № 687-XIV. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/687-14#Text> (accessed 20 July 2023).

6. Pro zatverdzhennya Licenzijnih umov provadzhennya gospodarskoyi diyalnosti v budivnictvi, pov'yazanoyi zi stvorennyam ob'yektiv arhitekturi: Nakaz Minregionbudu vid 27.01.2009 r. № 47 (vtrabila chinnist). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0226-09#Text> (accessed 20 July 2023)

7. Poryadok licenzuvannya gospodarskoyi diyalnosti, pov'yazanoyi iz stvorennyam ob'yektiv arhitekturi: Postanova KМУ vid 05.12.2007 r. № 1396 Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1396-2007-%D0%BF#Text> (vtrabila chinnist). (accessed 20 July 2023)

8. Nacionalnij standart Ukrayini: DSTU 8855:2019 Budivli ta sporudi. Vznachennya klasu naslidkiv (vid-povidalnosti). Available at: https://dbn.co.ua/load/normativy/dstu/8855_vznachennja_klasu_naslidkiv/5-1-0-1851 (accessed 20 July 2023).

9. Pro licenzuvannya vidiv gospodarskoyi diyalnosti: Zakon Ukrayini vid 02.03.2015 r. № 222-VIII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text> (accessed 20 July 2023).

10. Strategiya stalogo rozvitku "Ukrayina – 2020": Ukaz Prezidenta Ukrayini vid 12 sichnya 2015 roku № 5/2015. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text> (accessed 20 July 2023).

11. Pro optimizaciju organiv derzhavnogo arhitekturno-budivelnogo kontrolyu ta naglyadu: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayini vid 13 bereznja 2020 r. № 219. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/219-2020-%D0%BF#Text> (accessed 20 July 2023).

12. Pro zatverdzhennya pereliku organiv licenzuvannya ta viznannya takimi, sho vtratili chinnist, deyakih postanov Kabinetu Ministriv Ukrayini: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayini vid 05.08.2015 № 609. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/609-2015-%D0%BF#Text> (accessed 20 July 2023).

13. Pro zatverdzhennya Poryadku zdijsnennya derzhavnogo arhitekturno-budivelnogo kontrolyu: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayini vid 23 travnja 2011 r. № 553. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/553-2011-%D0%BF#Text> (accessed 20 July 2023).

14. Pro vidnovlennja diyi postanovi Kabinetu Ministriv Ukrayini vid 23 travnja 2011 r. № 553: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayini vid 16 grudnja 2020 r. № 1339. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1339-2020-%D0%BF#Text> (accessed 20 July 2023).

15. Pro vnesennja zmin do pereliku tovariv (u tomu chisli likarskih zasobiv, medichnih virobiv ta/abo medichnogo obladdnannya), neobhidnih dlya vikonannya zahodiv, spryamovanih na zapobigannya viniknennju i poshirennju, lokalizaciju ta likvidaciju spalahiv, epidemij ta pandemij gostroyi respiratornoyi hvorobi COVID-19, sprichinenoyi koronavirusom SARS-CoV-2, operaciji z vvezennja yakih na mitnu teritoriju Ukrayini ta/abo operaciji z postachannya yakih na mitnij teritoriji Ukrayini zvilnyayutsya vid opodatkovannya podatkom na dodanu vartist ta yaki zvilnyayutsya vid splati vviznogo mita: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayini vid 29 listopada 2022 r. № 1340. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1340-2022-%D0%BF#Text> (vtrabila chinnist). (accessed 20 July 2023)

16. Pro vnesennja zmin do deyakih postanov Kabinetu Ministriv Ukrayini shodo udoskonalennja diyalnosti organiv derzhavnogo arhitekturno-budivelnogo kontrolyu ta naglyadu: Postanova Kabinetu Ministriv vid 29 bereznja 2021 r. № 303. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/303-2021-%D0%BF#Text> (accessed 20 July 2023).

17. Deyaki pitannya profesijnoyi atestaciji vikonavciv okremih vidiv robit (poslug), pov'yazanih iz stvorennyam ob'yektiv arhitekturi: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayini vid 23.05.2011 r. № 554. Available at: <https://zakononline.com.ua/documents/show/316344743156> (accessed 20 July 2023).

18. Pro vnesennja zmin do postanovi Kabinetu Ministriv Ukrayini vid 23 travnja 2011 r. № 554: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayini vid 23 chervnja 2021 r. № 651. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/651-2021-%D0%BF#Text> (accessed 20 July 2023).

19. Deyaki pitannya zabezpechennja provadzhennja gospodarskoyi diyalnosti v umovah voyennogo stanu: Postanova vid 18.03.2022 r. № 314. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/314-2022-%D0%BF#Text> (accessed 20 July 2023).